EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 6.6.2017
SWD(2017) 231 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

Europese criteria voor groene overheidsopdrachten voor textielproducten en -diensten

Europese criteria voor groene overheidsopdrachten voor textielproducten en -diensten

1. INLEIDING

De Europese criteria voor groene overheidsopdrachten (GPP) zijn erop gericht de aankoop van milieuvriendelijkere goederen, diensten en prestaties door overheidsinstanties te vergemakkelijken. De toepassing van de criteria gebeurt op vrijwillige basis. De criteria zijn zo opgesteld dat ze, indien de afzonderlijke overheidsinstantie dat toepasselijk acht, met slechts een minimale aanpassing in de inschrijvingsdocumenten kunnen worden geïntegreerd. Dit document bevat de Europese criteria voor groene overheidsopdrachten zoals ontwikkeld voor de productgroep "textiel", die betrekking heeft op de levering van textielproducten en -diensten. In een bijbehorend technisch verslag wordt volledig toegelicht waarom voor deze criteria is gekozen en zijn referenties opgenomen voor meer informatie.

De criteria zijn onderverdeeld in selectiecriteria, technische specificaties, gunningscriteria en contractuele uitvoeringsvoorwaarden. Per criteriumtype worden twee groepen criteria voorgelegd:

- de ***kerncriteria*** *zijn zo opgesteld dat zij een gemakkelijke toepassing van GPP mogelijk maken, spitsen zich toe op een of meer van de belangrijkste aspecten van de milieuprestaties van een product en beogen de administratiekosten voor bedrijven tot een minimum te beperken*;
- de ***uitgebreide criteria*** *houden rekening met meer aspecten of hogere niveaus van milieuprestaties en kunnen worden gebruikt door overheidsinstanties die een stapje verder willen gaan in hun ondersteuning van de doelstellingen op het gebied van milieu en innovatie*.

De vermelding "identiek voor kern- en uitgebreide criteria" is toegevoegd als de criteria voor beide ambitieniveaus identiek zijn.

Voor zover mogelijk dienen de criteria gecontroleerd te worden in overeenstemming met Europese of internationale gestandaardiseerde methodes en/of via algemeen beschikbare verificatieprocedures.

1.1 Definitie en toepassingsgebied voor textielproducten

De criteria voor textielproducten omvatten de volgende producten, met inbegrip van zowel eindproducten als tussenproducten en accessoires:

- Uit textiel bestaande kleding en accessoires: uniformen, werkkleding, persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)[1] en accessoires die voor ten minste 80 gewichtspercenten uit textielvezel bestaan, in geweven, non-woven of gebreide vorm.
- Interieurtextiel: textielproducten die bestemd zijn voor binnenhuistoepassingen en die voor ten minste 80 gewichtspercenten uit textielvezel bestaan, in geweven, non-woven of gebreide vorm. Deze groep omvat bedlinnen, handdoeken, tafellinnen en gordijnen.
- Textielvezels, garens, weefsels en breiwerk: tussenproducten bestemd voor gebruik in uit textiel bestaande kleding en accessoires en interieurtextiel, met inbegrip van meubelstoffen en matrassentijk, vóór het aanbrengen van de rug en vóór behandelingen die verband houden met het eindproduct.
- Elementen die niet uit vezels bestaan: tussenproducten bestemd voor integratie in uit textiel bestaande kleding en accessoires en interieurtextiel. Deze groep omvat ritssluitingen, knopen en andere accessoires, alsook membranen, deklagen en laminaten die deel uitmaken van de structuur van kleding of interieurtextiel en mogelijk ook functioneel bedoeld zijn.

Met het oog op deze criteria worden als textielvezels beschouwd: natuurlijke vezels, synthetische vezels en synthetische cellulosevezels. De gestelde criteria voor GPP gelden voor de volgende toepassingsgebieden van textielvezels:

- natuurlijke vezels: katoen en andere natuurlijke cellulosezaadvezels, wol en andere keratinevezels;
- synthetische vezels: polyamide en polyester;
- synthetische cellulosevezels: lyocell, modal en viscose.

[1] Prestatie-eisen voor PBM vastgelegd in EU- en/of nationale wetgeving hebben voorrang op prestatie-eisen voor GPP.

1.2 Definitie en toepassingsgebied voor textieldiensten

Textieldiensten zijn in het toepassingsgebied opgenomen omdat zij in tegenstelling tot rechtstreekse aankoop voordelen voor de ecologische levenscycluskosten kunnen bieden. Zulke diensten omvatten als primair toepassingsgebied wasserij-, onderhouds- en terugnamediensten voor textielproducten die geleverd kunnen worden door eigen bedrijven van de aanbestedende dienst of in het kader van een huurovereenkomst. De verschillende mogelijke elementen van een textieldienst waarvoor ecologische criteria bepaald zijn, worden als volgt gedefinieerd:

- Wasserij: het ophalen, reinigen (volgens een nat of droog proces) en terugbrengen van textielmateriaal volgens gespecificeerde normen inzake netheid en hygiëne.
- Onderhoud: het onderhouden en herstellen van textielproducten met als doel hun nuttige levensduur te verlengen. Hieronder valt ook het vervangen van accessoires en onderdelen, het vervangen van stukken stof en het opnieuw behandelen/controleren van functionele coatings.
- Terugname: het ophalen en sorteren van textielproducten zodat zij maximaal hergebruikt en/of gerecycled kunnen worden. De aanbestedende dienst doet afstand van enig eigendomsrecht op de textielproducten op het ogenblik waarop zij opgehaald worden.

1.3 Algemene opmerking inzake controle

Voor een aantal criteria is als controlemiddel de levering van testverslagen voorgesteld. De relevante testmethoden zijn voor alle criteria aangegeven. Het is aan de overheidsinstantie om te beslissen in welk stadium dergelijke testresultaten moeten worden bezorgd. Algemeen genomen lijkt het niet noodzakelijk om aan alle inschrijvers te vragen om meteen bij aanvang testresultaten te bezorgen. Om de druk op inschrijvers en overheidsinstanties te verminderen, zou een eigen verklaring als voldoende kunnen worden overwogen bij de indiening van de inschrijvingen. Daarenboven zijn er verschillende opties voor als en wanneer die tests nodig zouden zijn:

a) <u>In de inschrijvingsfase</u>:

   Bij *eenmalige leveringscontracten* zou aan de inschrijver met de economisch meest voordelige inschrijving gevraagd kunnen worden om een dergelijk bewijs te leveren. Als het bewijs toereikend wordt geacht, kan het contract worden gegund. Als het bewijs ontoereikend of niet-conform word geacht, dan geldt het volgende:

i) wanneer het controlemiddel een technische specificatie betreft, moet het bewijs gevraagd worden aan de inschrijver met de volgende hoogste score, die dan voor de gunning van het contract in aanmerking komt;

ii) wanneer het controlemiddel een gunningscriterium betreft, moeten de bijkomende toegekende punten geschrapt worden en moet de inschrijvingsrangschikking herberekend worden, met alle daaruit voortvloeiende gevolgen.

Een testverslag bevestigt dat een staal van de textielproducten in functie van bepaalde eisen getest is, niet de textielproducten die krachtens het contract effectief geleverd zijn. Bij raamcontracten kan de situatie anders zijn. Dat scenario wordt meer in detail beschreven in punt b).

b) Bij de uitvoering van het contract:

Er kunnen testresultaten aangevraagd worden voor een of meer items die krachtens het contract geleverd worden, hetzij algemeen, hetzij bij eventuele vermoedens van valse verklaringen. Dit is vooral van belang bij raamcontracten, die mogelijk geen initiële bestelling van textielproducten vastleggen.

Het is raadzaam om in het contract expliciete prestatieclausules op te nemen. Daarin moet worden gesteld dat de aanbestedende dienst het recht heeft om op om het even welk ogenblik tijdens de looptijd van het contract steekproefsgewijze controletests uit te voeren. Als uit de resultaten van dergelijke tests blijkt dat de geleverde textielproducten niet aan de criteria voldoen, heeft de aanbestedende dienst het recht om boetes op te leggen die in verhouding zijn met de tekortkoming en kan de dienst het contract beëindigen. Sommige overheidsdiensten leggen voorwaarden vast waarin wordt gesteld dat als het product na de tests aan hun eisen voldoet, de kosten voor de tests door de overheidsdienst moeten worden gedragen; als na de tests echter nog niet aan de eisen wordt voldaan, zijn de kosten ten laste van de leverancier.

Bij *raamcontracten* is het ogenblik waarop voorlegging van enig bewijs wordt gevraagd afhankelijk van de specifieke inhoud van het contract:

i) Bij raamcontracten met één enkele deelnemer waarbij de individuele te leveren textielproducten bij gunning van het raamcontract gespecificeerd worden en het aantal eenheden pas later bepaald wordt, gelden dezelfde overwegingen als bij de eerder vermelde eenmalige leveringscontracten.

ii) Bij raamcontracten waarin meerdere potentiële leveranciers vooraf geselecteerd worden, waarna er onderling mededinging plaatsvindt, is het mogelijk dat de vooraf geselecteerde leveranciers alleen tijdens deze initiële preselectiefase moeten aantonen dat zij in staat zijn om textielproducten te leveren die aan de minimale prestatie-eisen van het raamcontract voldoen. Voor de

daaruit volgende afroepcontracten (of -bestellingen) die na de mededinging tussen de vooraf geselecteerde leveranciers gegund worden, gelden dezelfde overwegingen als in de punten a) en b) hierboven, indien bijkomende eisen krachtens de mededinging moeten worden bewezen. Als de mededinging alleen over de prijs gaat, moet een controle tijdens de uitvoering van het contract worden overwogen.

Verder is het ook belangrijk om te wijzen op de mogelijkheid voor inschrijvers om het nodige bewijs te leveren op basis van textielproducten met een EU-milieukeur of een ander relevant milieukeur van type I (in overeenstemming met ISO 14024) dat voldoet aan dezelfde gespecificeerde eisen. Zulke textielproducten moeten ook beschouwd worden als in overeenstemming met de relevante criteria, en de nodige controle zal dan worden gevraagd volgens dezelfde aanpak als voor de testresultaten werd beschreven.

Merk ook op dat de aanbestedende diensten krachtens artikel 44, lid 2, van Richtlijn 2014/24/EU andere geschikte controlemiddelen moeten aanvaarden. Dat zou onder andere een technisch dossier van de fabrikant kunnen zijn als de betreffende marktdeelnemer geen toegang heeft tot testverslagen of die niet binnen de relevante termijnen kan verkrijgen. Dat is op voorwaarde dat het gebrek aan toegang niet aan de marktdeelnemer zelf toegeschreven kan worden en dat de desbetreffende marktdeelnemer bewijst dat de daarbij geleverde prestaties, leveringen of diensten voldoen aan de eisen of criteria vastgelegd in de technische specificaties, de gunningscriteria of de contractvoorwaarden. Bij verwijzing naar een certificaat/testverslag opgesteld door een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie moeten de aanbestedende diensten voor de uitvoering van de tests ook certificaten/testverslagen opgesteld door andere gelijkwaardige beoordelingsinstanties aanvaarden.

2. BELANGRIJKSTE MILIEUEFFECTEN

De criteria voor textielproducten concentreren zich op de belangrijkste milieueffecten tijdens de levenscyclus van de producten. Voor textielproducten zijn die effecten in vijf afzonderlijke categorieën ingedeeld:

- inkoop van vezels;
- chemische beperkingen;
- duurzaamheid en verlenging van de levensduur;
- energiebesparing tijdens het gebruik;
- ontwerp voor hergebruik en recycling.

De diversiteit van de textielvezels die gebruikt kunnen worden, de veel verschillende soorten textielproducten en eindtoepassingen, alsook het grote aantal bijbehorende milieueffecten betekenen dat een aantal punten tijdens de levenscyclus aangepakt moeten worden. Uit de analyse van de levenscyclus van textielproducten komt naar voren dat men zich met het oog op verbetering vooral zou moeten richten op de volgende kritieke aspecten met betrekking tot belangrijke milieueffecten:

- Katoenproductie: de ecotoxiciteit die met de productie en het gebruik van meststoffen en pesticiden geassocieerd wordt, is de belangrijkste factor die bijdraagt tot zowel energieverbruik als ecotoxiciteit. De impact van watergebruik voor irrigatiedoeleinden op de hulpbronnen wordt eveneens benadrukt als belangrijk.
- Wolproductie: bij het wassen (schuren) van wol kunnen vet, wolvet en ectoparasiticiden in het afvalwater terechtkomen, waardoor ecotoxiciteit ontstaat, en wat ook een aanzienlijk gebruik van procesenergie vereist.
- Productie van synthetische vezels: de bij de vezelproductie ingezette energie en gebruikte grondstoffen hebben een sterke impact op de klimaatverandering en de ecotoxiciteit. Nylon (polyamide) is de meest energie-intensieve vezel om te produceren en vanuit technisch standpunt het moeilijkst te recyclen.
- Productie van synthetische cellulosevezels: de hoeveelheid energie die bij de productie van deze vezels ingezet moet worden, heeft een sterke impact op de klimaatverandering en de ecotoxiciteit. Dit soort vezel wordt hoofdzakelijk afgeleid van hout en de milieueffecten die met niet-duurzame bosbouwpraktijken en illegale houtkap geassocieerd worden, zijn potentieel aanzienlijk.
- Procesenergie en ecotoxiciteit geassocieerd met de spin-, weef-, kleur-, bedrukkings- en afwerkingsfasen van de productie: de meerdere productiefasen in de toeleveringsketen voor textielproducten worden geassocieerd met het gebruik van productiechemicaliën en energieverbruik tijdens de processen. Productiechemicaliën en afgewassen resten kunnen de lucht en het afvalwater vervuilen.

- Energie en ecotoxiciteit geassocieerd met de gebruiksfase van textielproducten: deze effecten hebben vooral te maken met de energie en detergentia die nodig zijn voor het wassen, en kunnen door de keuze en combinaties van vezels beïnvloed worden. Uit vergelijkende studies over industrieel en huishoudelijk wassen en drogen blijkt dat industriële wasserijen efficiënter lijken dan huishoudelijke was-/droogactiviteiten en daardoor de effecten tijdens de gebruiksfase eventueel kunnen verminderen.
- Humane toxiciteit geassocieerd met productie- en functionele chemicaliën: chemicaliën die in productieprocessen gebruikt worden, kunnen ook gevaarlijk zijn voor de gezondheid van de mens, hetzij voor de arbeiders van de productievestigingen, hetzij wanneer de chemicaliën op het eindproduct achterblijven, wat een mogelijke blootstelling voor de eindgebruiker betekent.

Er zijn ook belangrijke potentiële voordelen voor het milieu als gevolg van de verlenging van de levensduur van een product en de meer circulaire systemen voor hergebruik van hulpbronnen die geassocieerd worden met de verwijderingsfase (einde van de levenscyclus). Er kunnen voordelen voor het milieu toegekend worden op basis van activiteiten m.b.t. duurzaamheid, hergebruik, recycling en energieterugwinning.

Belangrijkste milieuaspecten	**GPP-benadering**
• Gevaarlijke effecten op het aquatische milieu door het gebruik van schadelijke meststoffen en pesticiden bij de productie van natuurlijke vezels. • Gevaarlijke effecten op het aquatische milieu door het gebruik van bepaalde stoffen bij de verwerking van tussenproducten en volledig afgewerkte textielproducten. • Het gebruik van biotische en abiotische hulpbronnen uit de bosbouw, aardolie en aardgas voor de productie van meststoffen en vezels. • Uitstoot van broeikasgassen, verzuring en smog als gevolg van de productie en het gebruik van elektriciteit en aardgas voor de productie van synthetische vezels, alsook voor het wassen, drogen en strijken van textielproducten. • Vroegtijdig defect gaan van producten, wat kan leiden tot verspilling van biotische en abiotische	• Aankoop van textielproducten gemaakt van vezels die met minder meststoffen, gevaarlijke pesticiden en productiechemicaliën geproduceerd werden. • Aankoop van textielproducten die gerecyclede materialen en vezels bevatten. • Aankoop van textielproducten waarvoor bij de productie minder gevaarlijke en milieuschadelijke stoffen worden gebruikt. • Aankoop van textielproducten die minder energie vragen voor het drogen en strijken. • Aankoop van kleurechte weefsels die niet krimpen bij gebruik, zo gemaakt zijn dat zij duurzamer zijn bij gebruik en duurzamere functionele coatings hebben. • Contracten afsluiten voor diensten die de verbruikte hoeveelheid energie voor het wassen, drogen en strijken van textielproducten minimaliseren.

hulpbronnen, alsook het storten of verbranden ervan, waardoor gevaarlijke stoffen in de lucht en het water kunnen terechtkomen.	• Contracten afsluiten voor diensten voor het onderhoud van textielproducten met als doel hun levensduur te verlengen. • Contracten afsluiten voor diensten die maximaal gebruikmaken van de mogelijkheden voor hergebruik en recycling van textielproducten aan het einde van hun levensduur.

Houd er rekening mee dat de volgorde van de milieuaspecten niet noodzakelijk hun belang weergeeft.

3. EUROPESE CRITERIA VOOR GROENE OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR TEXTIELPRODUCTEN

3.1 Aankoop van textielproducten

Kerncriteria	Uitgebreide criteria
ONDERWERP	
De aankoop van textielproducten met een verminderd milieueffect	
3.1.1 Selectiecriteria	
SELECTIECRITERIA	
	SC1. Leveranciers van textielproducten De inschrijvers moeten kunnen aantonen over welke hulpbronnen, expertise, gedocumenteerde procedures en managementsystemen zij beschikken om de volgende aspecten van het product en zijn toeleveringsketen aan te pakken[2]: • Oorsprong van de textielvezel: systemen voor het traceren van de oorsprong, samenstelling en productiesystemen van natuurlijke en synthetische vezels waarvoor milieucriteria van toepassing zijn. Dit omvat transactiegegevens waarmee de oorsprong gecontroleerd en getraceerd kan worden van de grondstoffen die gebruikt worden voor de productie en verwerking van garen en ongebleekte stof[3]. Hiervoor kunnen

[2] De expliciete mogelijkheid om capaciteiten voor het beheer van de toeleveringsketen te vereisen, is bij deel II, onder d), van bijlage XII bij Richtlijn 2014/24/EU betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten ingevoerd.
[3] Stoelgoed is een ongebleekt en niet-gekleurd, onafgewerkt textielweefsel dat als een grondstof aangekocht kan worden.

	eventueel certificaten van derden met betrekking tot oorsprong en traceerbaarheid worden gebruikt. • Beheer van chemische stoffen: de invoering van een beperkte lijst met chemicaliën, met inbegrip van communicatie van de lijst aan kleur-, druk- en afwerkingsvestigingen, monitoring van de conformiteit van de productievestigingen (*voor zover relevant voor criterium P3. 2*) en monitoring van de conformiteit van de eindproducten (*voor zover relevant voor criterium P3. 1*), met inbegrip van het testen in laboratoria. Verder zullen ook vereist zijn: controleurs voor bezoeken aan vestigingen, regelingen voor de conformiteit van de textielproducten en laboratoria voor het testen van de producten die in overeenstemming met internationale normen (bv. ISO 17025, ISO 17065, ISO 19011 of gelijkwaardig) erkend zijn. **Verificatie:** De inschrijvers moeten de systemen en capaciteiten beschrijven waarover zij beschikken voor het monitoren en controleren van de oorsprong van de textielvezels en het beheer van de chemische stoffen. Daarenboven moeten zij de documentatie-, audit- en analysesystemen beschrijven die gebruikt worden voor het monitoren van de conformiteit van de leveranciers en het eindproduct. De aankoopmethodes en de expertise die gebruikt zullen worden voor het beheren van de conformiteit moeten bevestigd worden. Er moeten relevante voorbeelden uit voorgaande contracten voor de levering van textielproducten bezorgd worden om aan te tonen hoe deze twee aspecten beheerd en gecontroleerd zijn.

Kerncriteria	Uitgebreide criteria
3.1.2 Textielvezels	
TECHNISCHE SPECIFICATIES	
TS1. Katoenvezels Minimaal 20 % van de samenstelling van katoenen producten die gebruikt worden in uitvoering van het contract moet zijn, ofwel: 1. Biologisch: geteeld overeenkomstig de eisen van Verordening (EG) nr. 834/2007[4], het National Organic Programme (NOP) van de Verenigde Staten of gelijkwaardige wettelijke verplichtingen die door handelspartners van de EU zijn vastgesteld; of 2. Geïntegreerde gewasbescherming (IPM): geteeld in overeenstemming met de IPM-beginselen zoals gedefinieerd door het IPM-programma van de Food and Agricultural Organisation (FAO) van de Verenigde Naties[5] of de Europese Richtlijn 2009/128/EG[6] *Als de aanbestedende dienst de groei van de biologische katoenmarkt verder wil ondersteunen en/of een tekort in de levering van*	**TS1. Katoenvezels** Minimaal 60 % van de samenstelling van katoenen producten die gebruikt worden in uitvoering van het contract moet zijn, ofwel: 1. Biologisch: geteeld overeenkomstig de eisen van Verordening (EG) nr. 834/2007[4], het National Organic Programme (NOP) van de Verenigde Staten of gelijkwaardige wettelijke verplichtingen die door handelspartners van de EU zijn vastgesteld of 2. Geïntegreerde gewasbescherming (IPM): geteeld in overeenstemming met de beginselen zoals gedefinieerd door het IPM-programma van de Food and Agricultural Organisation (FAO) van de Verenigde Naties[5] of de Europese Richtlijn 2009/128/EG[6], *of* *Als de aanbestedende dienst de groei van de biologische katoenmarkt verder wil ondersteunen en/of een tekort in de levering van*

[4] Verordening (EG) nr. 834/2007 van de Raad van 28 juni 2007 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 2092/91 (PB L 189 van 20.7.2007, blz. 1).

[5] *More about IPM*, The Food Agriculture Organisation (FAO) of the United Nations, http://www.fao.org/agriculture/crops/thematic-sitemap/theme/pests/ipm/more-ipm/en/

[6] Zie bijlage I bij Richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden.

gecertificeerd biologisch katoen vaststelt, kan niet-gecertificeerd of biologisch overgangskatoen[7] toegelaten worden (zie de onderstaande toelichting "De biologische katoenmarkt ondersteunen").	*gecertificeerd biologisch katoen vaststelt, kan niet-gecertificeerd of biologisch overgangskatoen[7] toegelaten worden (zie de onderstaande toelichting "De biologische katoenmarkt ondersteunen").*
Als de aanbestedende dienst biologische etikettering voor de gebruikte producten wil ondersteunen, mag het biologische katoen dat wordt gebruikt om aan de eisen te voldoen niet met genetisch gemodificeerd katoen gemengd worden. Er kan bewijs worden gevraagd als andere in het (de) product(en) gebruikte katoenbronnen uit landen komen waar genetisch gemodificeerd katoen goedgekeurd is voor gebruik[8].	*Als de aanbestedende dienst biologische etikettering voor de gebruikte producten wil ondersteunen, mag het biologische katoen dat wordt gebruikt om aan de eisen te voldoen niet met genetisch gemodificeerd katoen gemengd worden. Er kan bewijs worden gevraagd als andere in het (de) product(en) gebruikte katoenbronnen uit landen komen waar genetisch gemodificeerd katoen goedgekeurd is voor gebruik[8].*
Verificatie:	**Verificatie:**
De oorsprong en samenstelling van het in de goederen gebruikte katoen zal bij levering gecontroleerd worden aan de hand van een certificatieregeling voor IPM- of biologische katoenproductie van derden, samen met gedocumenteerde transactiegegevens waarmee de katoensamenstelling van individuele producten of goederenbatches gecontroleerd en tot het punt van certificatie getraceerd kan worden.	De oorsprong en samenstelling van het in de goederen gebruikte katoen zal bij levering gecontroleerd worden aan de hand van een certificatieregeling voor IPM- of biologische katoenproductie van derden, samen met gedocumenteerde transactiegegevens waarmee de katoensamenstelling van individuele producten of goederenbatches gecontroleerd en tot het punt van certificatie getraceerd kan worden.
Dit omvat een geldige certificatie voor biologische of IPM-productie[9], alsook documentatie van transacties waaruit de aankoop van de	Dit omvat een geldige certificatie voor biologische of IPM-productie[9], alsook documentatie van transacties waaruit de aankoop van de

[7] De verordening biologische productie (Verordening (EG) nr. 834/2007) definieert "in omschakeling" als "de overgang van niet-biologische naar biologische landbouw binnen een bepaalde periode, gedurende welke de bepalingen inzake biologische productie worden toegepast". Een schriftelijke bevestiging van een nationale dienst die bevoegd is voor biologische landbouw of een biologisch controleorgaan, waarin wordt gesteld dat de landbouwers de omschakeling hebben bekendgemaakt en hun landbouwbedrijf (-bedrijven) aan een biologisch controlesysteem hebben onderworpen, zou het nodige officiële bewijs leveren van de "in omschakeling"-status.

[8] Zie http://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/countrylist/default.asp

[9] Bij de opmaak van dit document wordt aangenomen dat de volgende regelingen voldoende verzekering bieden: IPM: *the Better Cotton Initiative (BCI), AGRO 2 (Griekenland), Cotton Made in Africa, Fair Trade, the Australian Better Management Programme (BMP);* Biologisch: *Europese erkende biologische controleorganen, Amerikaans biologisch programma, IFOAM.*

beweerde katoensamenstelling blijkt en die in de nodige traceerbaarheid voorziet. Indien dat relevant is, zal op aanvraag voorzien worden in een screeningtest[10] voor de controle van niet-genetisch gemodificeerd katoen als er conventioneel en IPM-katoen gemengd is met biologisch katoen.	beweerde katoensamenstelling blijkt en die in de nodige traceerbaarheid voorziet. Indien dat relevant is, zal op aanvraag voorzien worden in een screeningtest[10] voor de controle van niet-genetisch gemodificeerd katoen als er conventioneel en IPM-katoen gemengd is met biologisch katoen.

[10] *Een kwalitatieve screeningtest voor algemene genetische wijzigingen die in overeenstemming met de Europese referentiemethoden voor ggo-analyse wordt uitgevoerd, is het aanbevolen controlemiddel (zie http://gmo-crl.jrc.ec.europa.eu/gmomethods). De tests moeten op monsters van het ruwe katoen uit elk land van herkomst worden uitgevoerd voordat er enige natte bewerking heeft plaatsgevonden. Certificering in het kader van controlesystemen die genetisch gemodificeerd katoen uitsluiten, worden geaccepteerd als bewijs van naleving van katoen met geïntegreerde gewasbescherming.*

GUNNINGSCRITERIA	
GC1. Katoenvezels Er worden punten toegekend voor iedere verbetering van 10 % boven op de minimale technische specificatie van gecertificeerde IPM- of biologische katoensamenstelling. **Verificatie:** Zie criterium P2.1	**GC1. Katoenvezels** Er worden punten toegekend voor iedere verbetering van 10 % boven op de minimale technische specificatie van gecertificeerde IPM- of biologische katoensamenstelling. **Verificatie:** Zie criterium P2.1

Toelichting: De biologische katoenmarkt ondersteunen

De beperkte beschikbaarheid van biologisch katoen op de wereldmarkt kan een probleem zijn voor overheidsopdrachten. Anderzijds kunnen overheidsopdrachten een belangrijke rol spelen bij het creëren van meer vraag. Om dit probleem aan te pakken, is het dan ook raadzaam om aan de hand van voorafgaande marktconsultaties en/of vooraankondigingen mogelijke inschrijvers op de hoogte te brengen van toekomstige opdrachten en de vereiste vermoedelijke hoeveelheden katoenen textielproducten.

Inschrijvers kunnen ook aangemoedigd worden om katoen in te kopen via samenwerkingen met landbouwontwikkelingsprojecten. Zulke projecten, die soms over eigen certificatieregelingen beschikken (bv. Cotton Made in Africa), kunnen bijdragen tot nieuwe certificatieregelingen voor biologische of IPM-productie. Verder is het ook zo dat certificatie duur kan zijn. Door dat kostenplaatje kan niet-gecertificeerd biologisch katoen verkregen worden in enkele landen waar ontwikkelingsprojecten weinig productiemiddelen vergende landbouw hebben gepromoot of waar specifieke beleidslijnen inzake landbouw zijn aangenomen.

Om meer biologisch katoen op de markt te brengen, kunnen aanbestedende diensten de markt op twee manieren ondersteunen:

1. Zij kunnen de certificatie aanvaarden die wordt verleend door biologische controleorganen, nationale toezichthoudende instanties of regelingen van derden *bij gunning* van de opdracht en/of aankoop van het katoen. Door die aanpak met de voorafgaande marktconsultaties te combineren, krijgen de producenten en telers meer tijd en wordt ook een duidelijk signaal aan de markt gegeven dat er vraag is naar een officiële certificatie van katoen.
2. Zij kunnen katoen aanvaarden van landbouwers die zich in de overgangsperiode bevinden tot *omschakeling* naar een biologische productie zoals bepaald in artikel 17 van de Biologische Verordening. Dat zou telers en projecten op basis van weinig productiemiddelen vergende technieken stimuleren om de mogelijkheden om hun katoen op de markt te brengen te onderzoeken, alsook een toekomstige certificatie van hun productie.

Dat laatste aspect erkent de investering en veranderingen die nodig zijn om van conventionele naar biologische systemen over te schakelen en biedt zo ook meer zekerheid dat er een markt voor het katoen zal zijn.

TECHNISCHE SPECIFICATIES

TS2. Wolvezels

(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)

Het is raadzaam om dit criterium alleen te gebruiken in situaties waarbij de textielproducten meer dan 50 % wol bevatten.

Het afvalwater dat geloosd wordt na het ontvetten van de wol, rechtstreeks als gevolg van de behandeling ter plaatse of onrechtstreeks na afvalwaterbehandeling elders, en dat gemeten wordt in g COD (chemisch zuurstofverbruik)/kg zweetwol, moet Ò25 g zijn voor grove wol en lamswol en Ò45 g voor fijne wol[11].

Verificatie:

De inschrijver moet bij levering van de goederen conforme monitoringgegevens bezorgen voor de verwerkingsloten waaruit wol komt dat voor het contract is gebruikt.

De berekeningen van het COD betreffen de woldoorvoer in kg ten opzichte van het afvalwater in liter dat afkomstig is van elk verwerkt lot wol. Monitoringgegevens moeten worden verkregen via tests door derden conform ISO 6060 of gelijkwaardig van afvalwater van om het even welke fabriek waar de wolontvetting plaatsvindt waarvan wol werd gekocht.

De nodige transactiegegevens moeten worden ingediend aan de hand waarvan de fabriek waar de wolontvetting plaatsvindt zal worden gecontroleerd voor de wol die voor het maken van de producten gebruikt wordt.

[11] Fijne wol wordt gedefinieerd als merinowol van Ò23,5 micron in diameter.

TS3. Synthetische cellulosevezels (bv. viscose, modal, lyocell)

(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)

Dit soort vezel kan gebruikt worden in plaats van katoen voor een variëteit aan kledingstukken of interieurtextiel waarvoor een zachtere hand vereist is. Het kan ook gemengd worden met synthetische vezels om de slijtage te verbeteren en de stof makkelijker te laten drogen. Het is raadzaam om dit criterium alleen te gebruiken in situaties waarbij de textielproducten meer dan 50 % synthetische cellulosevezels bevatten.

TS3.1 Zwavelemissies in de lucht

Voor viscose- en modalvezels mag het zwavelgehalte in de emissies van zwavelstoffen in de lucht afkomstig van het vezelproductieproces, uitgedrukt als een jaarlijks gemiddelde, de waarden in tabel a niet overschrijden.

Tabel a. Uitstoot zwavelgehalte voor viscose en modal

Vezelsoort	**Prestatie (g S/kg)**
Stapelvezel	30 g/kg
Filamentvezel - Wastunnel - Geïntegreerd wassen	 40 g/kg 170 g/kg

Verificatie:

De inschrijver dient na de gunning de nodige monitoringgegevens, transactiegegevens en gegevens over de productie van partijen te bezorgen waaruit blijkt dat de leverancier(s) en bijbehorende productievestigingen die gebruikt worden om de vezels waarvan sprake in het contract te maken, ook effectief zullen naleven.

Conforme monitoringgegevens worden ingediend voor de productievestigingen waar de specifieke vezelproducten worden gemaakt die bij de uitvoering van dit contract gebruikt zullen worden.

	TS3.2 Gehalogeneerde emissie uit pulp Pulp die gebruikt wordt voor de productie van het vezelproduct waarvan sprake in het contract, zal zonder gebruik te maken van elementair chloor gebleekt worden. De daaruit voortvloeiende totale hoeveelheid chloor en organisch gebonden chloor in de afgewerkte vezels (OX) mag niet hoger zijn dan 150 ppm of in het afvalwater van de pulpproductie (AOX) niet meer dan 0,170 kg/t aan de lucht gedroogde pulp bedragen. **Verificatie:** De inschrijver dient na de gunning voor het specifieke vezelproduct en voor de productielijn ervan een testverslag te bezorgen waaruit blijkt dat de OX- of AOX-eis nageleefd is, en dit aan de hand van de gepaste testmethode of gelijkwaardig: - OX: ISO 11480 (gecontroleerde verbranding en microcoulometrie). - AOX: ISO 9562.
Duurzaam aankopen van houtpulp *Deze GPP-criteria bevatten om de volgende redenen geen voorstel betreffende de inkoop van houtpulp afkomstig van duurzame bosbouw:* Diverse lidstaten maken gebruik van hun eigen groene of duurzame criteria voor overheidsopdrachten ter definiëring van een duurzaam bosbeheer en hebben verschillende processen geïmplementeerd om te bepalen of certificering of andere geverifieerde regelingen van derden voldoende zekerheid bieden. In deze situatie was het binnen het kader van de ontwikkeling van deze criteria niet mogelijk een geharmoniseerde definitie te	

geven van duurzaam bosbeheer. De huidige consensus bij de lidstaten met een actief beleid voor duurzame aankoop van hout bestaat erin dat specifieke certificatieregelingen, zoals die van de Forest Stewardship Council (FSC) en het Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC), algemeen een voldoende niveau van zekerheid bieden inzake de naleving van hun eigen nationale criteria[12].	
	TS4. Polyester gerecycleerd materiaal Polyester vezelproduct(en) voor gebruik in uitvoering van het contract moeten worden geproduceerd met een minimale hoeveelheid gerecycleerd materiaal van 20 %. *Opmerking: Er kunnen zich technische problemen stellen bij de pogingen om te voldoen aan andere kwaliteitsspecificaties die in het contract vereist zijn. Daarmee moet rekening gehouden worden bij het evalueren van de inschrijvingen. Verder kan ook een beroep gedaan worden op marktonderzoeken of concurrentiegerichte dialoog (indien gebruikt).* **Verificatie:** De inschrijver dient bij de gunning aan te tonen dat de productielijn(en) voor het vezelproduct specifiek bestemd zijn voor productie met de minimale hoeveelheid gerecycleerd materiaal. Verder moet in een certificering door derden voorzien worden voor de hoeveelheid gerecycleerd materiaal alsook voor de traceerbaarheid ervan, en dit voor de productielijnen voor de te leveren producten alsook voor de gerecycleerde grondstof. ISO 14021, ISO 9001 of

[12] De beschikbaarheid van gecertificeerde oplossende pulp op de wereldmarkt is momenteel beperkt. Daarom raden wij aan feedback te vragen van de markt alvorens een aanbesteding te publiceren.

	gelijkwaardig kan worden gebruikt. De controle zal informatie verschaffen die in overeenstemming is met deel 4.4 van EN 15343.
GUNNINGSCRITERIA	
	GC2. Polyester en polyamide (nylon) gerecycleerd materiaal Er zullen punten worden toegekend voor polyester en/of nylon vezelproduct(en) dat (die) gebruikt zal (zullen) worden ter uitvoering van het contract voor iedere bijkomende toename van 10 % meer dan een minimale hoeveelheid gerecycleerd materiaal van 20 % afval vóór consumptie en/of na consumptie. *Opmerking: Er kunnen zich technische problemen stellen bij de pogingen om te voldoen aan andere kwaliteitsspecificaties die in het contract vereist zijn. Daarmee moet rekening gehouden worden bij het evalueren van de inschrijvingen. Verder kan ook een beroep gedaan worden op marktonderzoeken of concurrentiegerichte dialoog (indien gebruikt).* **Verificatie:** De inschrijver dient bij de gunning aan te tonen dat de productielijn(en) voor het vezelproduct specifiek bestemd zijn voor productie met de minimale hoeveelheid gerecycleerd materiaal. Verder moet in een certificering door derden voorzien worden voor de hoeveelheid gerecycleerd materiaal alsook voor de traceerbaarheid ervan, en dit voor de productielijnen voor de te leveren producten alsook voor de gerecycleerde grondstof. ISO 14021, ISO 9001 of gelijkwaardig kan worden gebruikt. De controle moet informatie verschaffen die in overeenstemming is met delen 4.4 en 6 van EN 15343.

	GC3. Recycling van polyester Er zullen punten toegekend worden aan inschrijvers die het volgende kunnen aantonen: - dat het ontwerp van het uiteindelijke textielproduct ervoor zorgt dat de polyesterweefsels aan het einde van de levensduur van het product gemakkelijk gescheiden kunnen worden; - de voorziening in een vrijwillige terugname voor het textielproduct zodat de aanbestedende dienst polyesterweefsels kan terugsturen voor recycling of hergebruik. **Verificatie:** De inschrijver moet bij de gunning: - informatie verschaffen over de ontwerpmaatregelen en -functies die ervoor moeten zorgen dat de stof gemakkelijk gescheiden kan worden met het oog op recycling, en/of; - informatie verschaffen over de terugnameregelingen en een schriftelijke verklaring met onbepaalde duur om het einde van de levenscyclus van de producten te dekken.

Kerncriteria	**Uitgebreide criteria**
3.1.3 Chemische beperkingen	
TECHNISCHE SPECIFICATIES	
TS5. Verklaring voor de REACH-lijst van kandidaatstoffen	

(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)

De inschrijver moet de aanwezigheid verklaren van stoffen op de REACH-lijst van kandidaatstoffen[13] met een concentratie van meer dan 0,1 % (gewichtspercent) in het eindproduct.

Verificatie:

De inschrijver moet bij levering van het (de) eindartikel(en) een geldige REACH-verklaring volgens Artikel 33, lid 2, bezorgen. Als voor bepaalde stoffen op de kandidatenlijst wordt verklaard dat zij aanwezig zijn, moeten zij geïdentificeerd worden.

TS6. Stoffen waarop het eindproduct getest moet worden

(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)

Het uiteindelijk geleverde product mag geen stoffen bevatten die vermeld worden in bijlage 1 in concentraties die groter zijn dan de individuele of totale concentratielimieten. Dat moet worden aangetoond via tests in laboratoria van stalen van elk producttype dat tijdens de uitvoering van het contract geleverd wordt. *De aanbestedende dienst behoudt zich het recht voor om nog verdere steekproefcontroles te verzoeken.*

Verificatie:

Elk productstaal moet geanalyseerd worden door een laboratorium dat erkend is voor de uitvoering van de relevante tests conform ISO 17025 of door een accreditatieorgaan voor textieltestschema's waarvoor producttests vereist zijn. Bij levering van de goederen moeten certifica(a)t(en) voorgelegd worden waaruit de conformiteit ervan blijkt.

In die gevallen waarbij de testmethodes dezelfde zijn, moeten de testresultaten van diverse geldige Type I-ecolabels, inclusief het EU-milieukeur, alsook testregelingen voor textiel van derden, aanvaard worden[14].

GUNNINGSCRITERIA	
	GC4. Beperkingen voor stoffen die gecontroleerd moeten worden in de productievestigingen Er zullen punten toegekend worden aan inschrijvers die het gebruik van

[13] De REACH-lijst van kandidaatstoffen is beschikbaar op https://echa.europa.eu/regulations/reach/authorisation/the-candidate-list

[14] Op dit ogenblik worden de regelingen Öko Tex 100, Bluesign en GOTS beschouwd als tools die een voldoende niveau van zekerheid bieden.

	stoffen vermeld in bijlage 2 in hun kleurings-, druk- en afwerkingsproductieprocessen voor het (de) geleverde product(en) beperken. **Verificatie:** De inschrijver moet bij levering van de goederen een geldig verslag afleveren van een bedrijfsaudit die door derden werd uitgevoerd en waarbij de productieformule is gecontroleerd die gebruikt wordt bij het kleuren, bedrukken en afwerken van het product. Het auditverslag mag niet ouder zijn dan twee jaar en moet het volgende omvatten: i. bevindingen van inspecties van chemische opslagplaatsen en de werking van de productieprocessen; ii. bevestiging van de gebruikte formuleringen, en; iii. resultaten van analytische onderzoeken (indien uitgevoerd) in iedere vestiging.
Kerncriteria	**Uitgebreide criteria**
3.1.4 Duurzaamheid en verlenging van de levensduur	
TECHNISCHE SPECIFICATIES	
TS7. Duurzaamheidsnormen *(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)* De textielproducten moeten beantwoorden aan de relevante duurzaamheidseisen geïdentificeerd in bijlagen 2 en 3. In het geval van functionele werkkleding waaruit inherente prestatiekenmerken blijken die de noodzaak voor water-, vuil- of vlekkenwerende producten en/of vlamvertragende behandelingen voor het textielmateriaal onnodig maken, zal het product vrijgesteld worden van de testvereisten 3.7 en/of 3.8 in bijlage 3.	

Verificatie:

De inschrijver dient voor elk afzonderlijk productontwerp of werkkledingitem dat moet worden geleverd bij levering van de goederen verslagen te bezorgen die zijn opgesteld op basis van tests uitgevoerd in overeenstemming met de in bijlage 3 gespecificeerde normen. De rapporten moeten aantonen dat elk producttype of model beantwoordt aan de gespecificeerde duurzaamheidseisen.

TS8. Beschikbaarheid van onderdelen en accessoires

(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)

De inschrijver aan wie de opdracht gegund wordt, moet de nodige reservestukken beschikbaar stellen van alle onderdelen en accessoires (bv. ritssluitingen, knopen, clips) die deel uitmaken van de te leveren producten. Die reservestukken moeten geleverd kunnen worden tot minimaal twee jaar na levering van het product *of* de looptijd van het leveringscontract (afhankelijk van wat er het langste duurt). Verder moet voor die onderdelen en accessoires ook in een informatieve prijslijst voorzien worden.

Verificatie:

De inschrijver dient bij de gunning een schriftelijke verbintenis te bezorgen waarin wordt gesteld dat hij de eisen zal naleven in het kader van de productgarantie, alsook een informatieve prijslijst voor de inventaris van onderdelen.

Kerncriteria	**Uitgebreide criteria**
3.1.5 Energiebesparing tijdens het gebruik	
TECHNISCHE SPECIFICATIES	

TS9. Stofselectie ter beperking van het energieverbruik voor drogen en strijken

(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)

(Voor textielproducten die dagelijks of wekelijks gewassen zullen worden)

De stof wordt geselecteerd zodat zij na het centrifugeren een vochtretentiegehalte heeft van minder dan 35 % en een gladheid na het drogen van SA3 voor stoffen met ≥ 50 % katoen en SA4 voor stoffen met < 50 % katoen.

Verificatie:

De inschrijver zal bij levering van de goederen een testverslag voorleggen waaruit de prestaties van de stof(fen) met betrekking tot de volgende methodes blijken:

- vochtretentiegehalte: EN ISO 15797 (of gelijkwaardig) wasproces;
- onderhoudsvriendelijk: EN ISO 15487 (of gelijkwaardig) uitzicht na wassen en drogen.

TS10. Etikettering inzake onderhoud

(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)

(Voor textielproducten die bedoeld zijn om thuis te wassen)

De etikettering inzake onderhoud voor textiel moet wassen op lagere temperaturen promoten, indien mogelijk op 30 ºC of minder, alsook het gebruik van het energiebesparende programma van de wasmachine, tenzij er een andere technische reden is (bv. hygiëne, veiligheid, bevuiling).

Verificatie:

De inschrijver moet voorbeelden bezorgen van de etikettering inzake onderhoud, alsook bijkomende instructies voor de gebruiker. Verder moet hij, indien van toepassing, informatie verschaffen over waarom textiel op hogere temperaturen dan 30 ºC gewassen moet worden.

Kerncriteria	**Uitgebreide criteria**
3.1.6 Ontwerp voor hergebruik en recycling	
GUNNINGSCRITERIA	
GC5. Ontwerp voor hergebruik en recycling	

(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)

Kledingstukken moeten zo ontworpen zijn dat eventuele logo's of opvallende identificatiekenmerken gemakkelijk verwijderd of overdrukt kunnen worden zonder het kledingstuk te beschadigen.

Verificatie:

De inschrijver moet bij levering van de goederen duidelijke en gemakkelijk te begrijpen instructies voor hergebruikcontractanten bezorgen waarin wordt vermeld hoe logo's of merken verwijderd of overdrukt kunnen worden.

3.2 Aankoop van textieldiensten

Kerncriteria	Uitgebreide criteria
ONDERWERP	
De aanbesteding van textieldiensten met een verminderd milieueffect	
3.2.1 Selectiecriteria	
SELECTIECRITERIA	
SC1. Leveranciers van textieldiensten De inschrijvers moeten kunnen aantonen over welke hulpbronnen, expertise, gedocumenteerde procedures en beheersystemen zij beschikken om de volgende aspecten van de te leveren diensten aan te pakken[15](*te selecteren naargelang van toepassing voor de inschrijving*): • Voor onderhoudsdiensten: - De implementatie van systemen voor middelenbeheer voor textielvoorraden. Hierdoor zullen gegevens en feedback van eindgebruikers over de staat en levensduur van de textielproducten op continue basis verzameld kunnen worden. Die systemen worden actief gebruikt om de frequentie en oorzaken van problemen bij stoffen en kleding te identificeren. - Het beheer van diensten om kleding en stoffen te repareren	**SC1. Leveranciers van textieldiensten** De inschrijvers moeten kunnen aantonen over welke hulpbronnen, expertise, gedocumenteerde procedures en beheersystemen zij beschikken om de volgende aspecten van de te leveren diensten aan te pakken[15](*te selecteren naargelang van toepassing voor de inschrijving*): • Voor wasdiensten: in wasserijen de implementatie van energiebeheersystemen conform ISO 50001 of gelijkwaardig, met inbegrip van: - personeelsopleiding en sensibiliseringsprogramma's in iedere vestiging; - uitrusting en procedures in iedere vestiging om de energie-efficiëntie van de processen te maximaliseren; - individuele bemetering die beheer en rapportering mogelijk maakt m.b.t. specifiek energieverbruik voor de

[15] De expliciete mogelijkheid om capaciteiten voor het beheer van de toeleveringsketen te vereisen, is bij deel II, onder d), van bijlage XII bij Richtlijn 2014/24/EU betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten, om te zetten in nationale wetgeving tegen april 2016, ingevoerd.

en te handhaven, met het oog op een maximale levensduur. **Verificatie:** De inschrijvers moeten bevestigen dat zij over de vereiste systemen en capaciteiten beschikken. Er moeten relevante voorbeelden uit voorgaande contracten verzameld worden. Verder moeten zij de interne aankoopdienst, beheersystemen en infrastructuur beschrijven die gebruikt zullen worden om de conformiteit te beheren en de diensten te leveren. Waar dat nodig geacht wordt, behoudt de aanbestedende dienst zich het recht voor om vestigingen te bezoeken en inspecties te doen, of om derden te vragen inspecties uit te voeren, om de capaciteiten van de inschrijver te bevestigen.	wasprocessen en de soorten textiel die in elke vestiging behandeld worden (bv. elektriciteit, gasvormige en vloeibare brandstoffen waarvan het verbruik uitgedrukt wordt in kWh per kg verwerkte textielproducten en die toegewezen zijn aan processen gebruikt voor flatwear of werkkleding). • Voor onderhoudsdiensten: - De implementatie van systemen voor middelenbeheer voor textielvoorraden. Hierdoor zullen gegevens en feedback van eindgebruikers over de staat en levensduur van de textielproducten op continue basis verzameld kunnen worden. Die systemen worden actief gebruikt om de frequentie en oorzaken van problemen bij stoffen en kleding te identificeren. - Het beheer van diensten om kleding en stoffen te repareren en te handhaven, met het oog op een maximale levensduur. • Voor terugnamediensten (beheer aan het einde van de levenscyclus): - De implementatie van systemen voor middelenbeheer en infrastructuur die de opsplitsing in verschillende specifieke stromen ondersteunen, opslag en verkoop van specifieke textielproducten en stoffen teneinde hun hergebruik en recycling te maximaliseren. - De levering van ontwerpadvies aan aanbestedende diensten om hergebruik en recycling te vergemakkelijken. Het verschaffen van opleiding aan werknemers van de aanbestedende dienst over hoe men textiel aan het einde van

	de levenscyclus moet scheiden. **Verificatie:** De inschrijvers moeten bevestigen dat zij over de vereiste systemen en capaciteiten beschikken. Er moeten relevante voorbeelden uit voorgaande contracten verzameld worden. Verder moeten zij de interne aankoopdienst, beheersystemen en infrastructuur beschrijven die gebruikt zullen worden om de conformiteit te beheren en de diensten te leveren. Waar dat nodig geacht wordt, behoudt de aanbestedende dienst zich het recht voor om vestigingen te bezoeken en inspecties te doen, of om derden te vragen inspecties uit te voeren, om de capaciteiten van de inschrijver te bevestigen.

Kerncriteria	**Uitgebreide criteria**
3.2.2 Wasserijen	
TECHNISCHE SPECIFICATIE	
TS1. Stofselectie ter beperking van het energieverbruik voor drogen en strijken *(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)* *(Voor textielproducten die dagelijks of wekelijks gewassen zullen worden)* De textielstoffen worden geselecteerd zodat zij na het centrifugeren een vochtretentiegehalte heeft van minder dan 35 % en een gladheid na het drogen van SA3 voor stoffen met ≥ 50 % katoen en SA4 voor stoffen met < 50 % katoen.	

Verificatie:

De inschrijver moet een testverslag voorleggen waaruit de prestaties van de stof(fen) met betrekking tot de volgende methodes blijken:

- vochtretentiegehalte: EN ISO 15797 (of gelijkwaardige) wasproces
- onderhoudsvriendelijk: EN ISO 15487 (of gelijkwaardig) uitzicht na wassen en drogen

GUNNINGSCRITERIA

Richtsnoer inzake energie bij het wassen en gebruik van detergentia

Wij raden aan de criteria inzake energieverbruik en die inzake de milieueffecten van detergentia te combineren en het totale aantal toegekende punten als volgt te wegen:

- Criterium S5.1: Energieverbruik: 75 %.
- Criterium S5.2: Milieueffecten van detergentia: 25 %.

De monitoring moet worden uitgevoerd in overeenstemming met prestatieclausule S2.4 uit het contract.

	GC1. Specifiek energieverbruik Aan de inschrijvers zullen punten toegekend worden in functie van het voorgestelde specifieke energieverbruik in kWh (elektriciteit plus gasvormige en vloeibare brandstoffen) per kg gewassen, gedroogd en afgewerkt textielmateriaal voor flatwear en werkkleding *(naargelang van toepassing)* dat tijdens de levering van de dienst gerealiseerd zal worden. De punten worden lineair in verhouding tot de ontvangen voorstellen toegekend, gaande van het laagste (100 % beschikbare punten) tot het hoogste (nul punten). **Verificatie:** De inschrijver dient specificaties te bezorgen voor het individueel bemeteren van elke was-, droog- en afwerkingsproceslijn, waarbij een

	onderscheid wordt gemaakt tussen flatwear en werkkleding, dat gebruikt zal worden om de dienst te leveren. Verder dient hij ook de regelingen te beschrijven voor de verificatie van de aflezing van de individuele bemeteringen.
	GC2. Milieueffecten van detergentia Aan de inschrijvers zullen punten toegekend worden als zij zich engageren om bij uitvoering van het contract detergentia te gebruiken die voldoen aan de criteria inzake aquatische toxiciteit en biologische afbreekbaarheid van het EU-milieukeur voor wasmiddelen voor institutioneel gebruik *of hun gelijkwaardige tegenhangers*. Die criteria vindt u hier: http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html Inschrijvers die zich hiertoe engageren, zullen het maximum beschikbare aantal punten toegekend krijgen. **Verificatie:** De inschrijver moet details verschaffen over het controlesysteem dat gebruikt zal worden voor de aankoop van conforme detergentia bestemd voor gebruik in de individuele wasproceslijnen die de dienst aanbieden.
CONTRACTUELE UITVOERINGSVOORWAARDE	
	CUV1. Voor textieldiensten met inbegrip van wassen De inschrijver aan wie de opdracht gegund wordt, moet de diensten uitvoeren in overeenstemming met het voorgestelde specifieke energieverbruik en het conforme detergentiagebruik waartoe hij zich heeft geëngageerd in zijn inschrijving.

	De inschrijver moet de volgende vormen van controle bieden: - maandelijks opgenomen gegevens over energieverbruik, verzameld via de individueel bemeterde proceslijnen in gerelateerde vestigingen, waaruit de soort stof/het gewicht naar voren komt en gedeeld door het gewicht van de verwerkte textielproducten; - kopieën van facturen voor detergentaankopen, samen met bewijsdocumenten dat het (de) detergent(ia) hetzij: i) over het EU-milieukeur beschikt; of, ii) een Type I-ecolabel heeft dat gelijkwaardige criteria omvat; of, iii) aan de gespecificeerde criteria van het EU-milieukeur voldoet[16]. Het bewijsmateriaal moet geldige Ecolabel-licenties voor ecolabels en/of door derden geverifieerde testgegevens voor de gebruikte detergentia omvatten. De aanbestedende dienst behoudt zich het recht voor om op om het even welk ogenblik tijdens het contract controles door derden te vragen. De contractant zal verplicht zijn om dat bewijsmateriaal op eigen kosten te bezorgen.

[16] Europese Commissie, *Industrial and Institutional Laundry Detergents*, http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html

Kerncriteria	Uitgebreide criteria
3.2.3 Onderhoud	
TECHNISCHE SPECIFICATIE	
TS2. Onderhoud van de textielproducten *(Identiek voor kern- en uitgebreide criteria)* *Dit zou ook gecombineerd kunnen worden met of geformuleerd kunnen worden als een gunningscriterium waarmee men de meest ambitieuze onderhoudsaanpak beloont.* In het kader van zijn plan voor middelenbeheer dient de inschrijver voor textieldiensten de nuttige levensduur van werkkleding en interieurtextiel uit te breiden door doorlopend onderhouds- en hersteldiensten aan te bieden. Dat zal minimaal het volgende omvatten (*voor zover relevant voor de te leveren textielsoorten*): - fundamenteel reparatiewerk, met inbegrip van het herstellen en hechten van gescheurde naden en stiksels, het vervangen van gebroken/verloren onderdelen en het aanbrengen/vervangen van ritssluitingen en clips; - vervanging van stroken stof voor werkkleding; - herbehandelen en waterdicht maken van functionele coatings. **Verificatie:** De inschrijver dient een gedetailleerde specificatie te voorzien voor de voorgestelde onderhoudsdiensten, waar nodig met inbegrip van gedocumenteerd bewijs van de onderhoudsvoorzieningen die hij zelf of via onderaanneming uitvoert.	

Kerncriteria	Uitgebreide criteria
3.2.4 Terugname	
TECHNISCHE SPECIFICATIE	
	TS3. Terugnamesysteem *Dit zou ook gecombineerd kunnen worden met of geformuleerd kunnen worden als een gunningscriterium waarmee men de meest ambitieuze terugnameaanpak beloont.* In het kader van zijn systeem voor middelenbeheer moet de inschrijver een terugnamesysteem op poten zetten of officiële afspraken maken met een terugnameregeling voor de textielproducten die in het kader van het contract geleverd worden, met inbegrip van de volgende elementen: • ophaalsystemen voorzien in de eigen kantoren van de aanbestedende dienst om *(waar van toepassing)* het sorteren en classificeren van textiel te vergemakkelijken; • opleidings- en begeleidend materiaal om te verzekeren dat het personeel van de overheidsdienst duidelijk weet hoe het systeem gebruikt moet worden; • sorteeractiviteiten na ophaling om de waarde uit hergebruik of recycling te maximaliseren. Dit moet minimaal ook een scheiding omvatten op basis van vezel, kleur en staat van de kleding. De inschrijver dient een indicatie te geven over de eventuele eindmarkten voor het gerecupereerd textiel. **Verificatie:** De inschrijver moet een beschrijving geven van het voorgestelde

	systeem, waar van toepassing met inbegrip van documentatie voor post-ophaalsystemen die hij onderhoudt, inclusief specificaties voor sorteerlijnen en fotografisch bewijsmateriaal.
CONTRACTUELE UITVOERINGSVOORWAARDE	
	CUV2. Terugnamesysteem De inschrijver moet over de prestaties van zijn terugnamesysteem rapporteren in overeenstemming met de volgende eisen: • Er zullen enquêtes gevoerd worden voor het personeel in de voorzieningen van de aanbestedende dienst om te bepalen hoe gemakkelijk het is om de ophaal-/scheidingssystemen te gebruiken. Die enquêtes zullen uitgevoerd worden in de eerste zes maanden waarin de diensten worden geleverd en de resultaten zullen gebruikt worden om mogelijke verbeteringsmaatregelen te identificeren/implementeren. • De verhouding in gewicht van het opgehaalde textiel dat opnieuw gebruikt of gerecycleerd is en de bijbehorende waarde/kg van textielmateriaal verkregen van de beoogde eindmarkten naar waar zij verzonden zijn, zullen jaarlijks bepaald en geregistreerd worden. De inschrijver dient een korte samenvatting te maken van de resultaten van die personeelsenquêtes, alsook de geïdentificeerde mogelijke verbeteringsmaatregelen. Jaarlijks zal een verslag worden opgesteld met daarin een uitsplitsing van de bestemming van de textielproducten en van de verkregen waarde van elke eindmarkt.

4. BEREKENING VAN LEVENSCYCLUSKOSTEN

Berekening van levenscycluskosten (LCC) is een techniek die gebruikt kan worden om de totale kosten van eigendom te schatten voor textielproducten (en eventueel enkele externe milieuaspecten). Via die methode kunnen efficiënte beslissingen over langetermijninvesteringen genomen worden, want sommige aspecten van de kostprijs zijn mogelijk niet meteen zichtbaar voor de beslissingsnemer, *er kan bijvoorbeeld een hogere initiële investering nodig zijn om tot lagere levenscycluskosten te komen, op basis van lagere kosten voor energie tijdens het wassen en een verbeterde duurzaamheid met een bijbehorende langere levensduur en minder reparatiekosten*. Wanneer ook externe aspecten mee in aanmerking worden genomen, is LCC bijzonder relevant om te komen tot een verbeterde milieuprestatie.

De Europese GPP-criteria voor textiel omvatten een aantal aspecten inzake het ontwerp en de specificatie van textielproducten die, mits de nodige aandacht tijdens de aanbestedingsfase, nuttig kunnen zijn om te komen tot lagere levenscycluskosten met betrekking tot het wassen, het onderhoud en het einde van de levenscyclus:

- Wassen: de energiekosten die geassocieerd worden met het wassen, drogen en strijken van textielproducten zullen ofwel directe kosten zijn voor de aanbestedende dienst (als die zelf de wasserij in handen heeft), ofwel indirecte kosten die door de contractanten worden doorgerekend (als de wasdiensten uitbesteed worden). Specificaties van textielproducten kunnen een aanzienlijke invloed hebben op de vereiste energie per wasbeurt:
  - De vezelsamenstelling van het textiel heeft een grote impact op de hoeveelheid energie die vereist is om het te wassen, te drogen en te strijken. Bijvoorbeeld: werkkleding of interieurtextiel vervaardigd van een mengeling van katoen en synthetische stoffen kan de benodigde energie per wasbeurt, en dus ook de kosten, doen dalen met tot wel 50 % tegenover dezelfde producten vervaardigd van 100 % natuurlijke vezels.
- Levensduur: er zijn heel wat factoren die de levensduur van een textielproduct kunnen beïnvloeden. Zo is er de weerstand tegen slijtage en vroegtijdig stukgaan, alsook de levering van de juiste zorg en onderhoud (vooral bij technische producten met speciale eigenschappen) om snelle vervanging te vermijden:
  - Weerstand tegen slijtage door gebruik en wasbeurten wordt sterk beïnvloed door de vezelsamenstelling. Een resistentere vezelsamenstelling kan de levensduur van een textielproduct indicatief tussen 34 % (*in het geval van werkkleding*) en 100 % (*in het geval van handdoeken en beddengoed*) verlengen, in vergelijking met een item van 100 % katoen.
  - Het vroegtijdig stukgaan van naden en afwerkingen, alsook sluitingen zoals ritssluitingen, knopen, velcro en clips, kan dure reparaties en behandelingen vereisen of ertoe leiden dat werkkleding en uniformen vroegtijdig weggegooid moeten worden. Terwijl men zich bij productplanning doorgaans baseert op een levensduur van twee jaar, kan die via een beter ontwerp en

duurzame specificaties eventueel verlengd worden tot drie jaar, met de bijbehorende besparingen in onderhouds- en vervangingskosten.

- Einde van de levenscyclus: textiel dat aan het einde van zijn nuttige levensduur weggegooid wordt, is een financiële last voor overheidsdiensten, die daarbij op basis van het gewicht moeten betalen. Textiel dat aan het einde van zijn levenscyclus is gekomen, is nog steeds geld waard op de recyclingmarkt (indicatief 250-560 EUR/ton). Er is ook vraag om textiel verder te gebruiken in zijn originele vorm (bv. als tweedehands werkkleding), maar ook als grondstof bij de productie van nieuwe textiel- of andere producten (bv. isolatiemateriaal). Dat kan leiden tot een positieve of neutrale waarde voor toekomstig textielafval.
    - Overheidsdiensten kunnen zelf stappen ondernemen om de waarde van afgedankt textiel te verhogen ***ð*** *bijvoorbeeld door systemen te implementeren waarbij afgedankt textiel in verschillende specifieke stromen wordt ingedeeld of door een ontwerp te eisen waarbij logo's gemakkelijk verwijderd kunnen worden.*

Door met een combinatie van die factoren rekening te houden, kunnen de totale kosten van eigendom voor elk textielitem dat aangekocht wordt, verminderd worden. Eén manier om die factoren onder controle te houden, bestaat erin om niet langer textielproducten te kopen, maar wel textieldiensten. De prestaties kunnen dan gespecificeerd worden voor elke fase tijdens de levensduur van de gebruikte textielproducten. Het is dan aan de contractanten om de kostprijs voor de levering van dergelijke diensten te optimaliseren, wat anders bijkomende vaste kosten en subcontracten voor overheidsdiensten met zich mee zou brengen.

Bijlage 1: Beperkingen voor stoffen in het eindproduct

Stofgroep	Geldende beperkingen	Concentratiegrenzen	Testmethode
1.1 Azokleurstoffen *Toepasbaarheid:* Kleding die acryl, katoen, polyamide en wol bevat	Azokleurstoffen die zich kunnen hechten aan aromatische amines waarvan geweten is dat zij kankerverwekkend zijn, mogen niet gebruikt worden (*zie de lijst in aanhangsel 2 van het EU-milieukeur*[17]). Er geldt een limietwaarde voor arylamines met het oog op het testen van het eindproduct.	30 mg/kg voor elke amine	EN 14362-1 en 3 of gelijkwaardig.
1.2 Formaldehyde *Toepasbaarheid:* Alle kleding en interieurtextiel die natuurlijke vezels bevat	De volgende grenswaarden zijn van toepassing op residueel formaldehyde op het afgewerkte product: - Producten voor baby's en peuters jonger dan 3 jaar - Alle andere producten *Verbeterde prestaties voor kleding die in contact komt met de huid zou bijkomend vereist kunnen worden als een gunningscriterium*[18]. *De volgende eis kan toegepast worden als een uitgebreid criterium alleen voor interieurtextiel:* - Emissies van het eindproduct	16 ppm 75 ppm 0,1 mg/m^3	EN ISO 14184-1 of gelijkwaardig. EN 16516 en EN ISO 14184-1 of gelijkwaardig
1.3 Hulpstoffen *Toepasbaarheid:* Alle producten	De volgende stoffen mogen niet voorkomen op het eindproduct: - Nonylfenol - Octylfenol	100 mg/kg in totaal	Solventextractie gevolgd door HPLC/MS
	De volgende stoffen mogen niet voorkomen op het eindproduct: - Nonylfenolethoxylaten - Octylfenolethoxylaten	100 mg/kg in totaal	ISO 18254
1.4 Coatings, laminaten en membranen *Toepasbaarheid:* Wanneer opgenomen in textielstructuur	Coatings, plastisol drukwerk, laminaten, membranen en plastic toebehoren mogen de volgende ftalaten niet bevatten: - DEHP (bis-(2-ethylhexyl)ftalaat) - BBP (butylbenzylftalaat) - DBP (dibutylftalaat) - DMEP (bis-(2-methoxyethyl)ftalaat) - DIBP (diisobutylftalaat)	In totaal 0,10 % m/m	EN ISO 14389 of gelijkwaardig.

[17] Europese Commissie, *EU Ecolabel textile product group*, http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html

[18] Er kan een afweging gemaakt worden wat betreft de kwaliteit en de duurzaamheid van geperste kleding, vooral wanneer kleding tijdens het wassen aan hoge temperaturen wordt blootgesteld.

	- DIHP (di-C6-8-vertakte alkylftalaten) - DHNUP (di-C7-11-vertakte alkylftalaten) - DHP (di-n-hexylftalaat)		

Bijlage 2: Beperkingen voor stoffen tijdens het productieproces

Stofgroep	**Geldende beperkingen**	**Controle-eisen**
2.1 Kleurstoffen en pigmenten	De volgende kleurstoffen en pigmenten mogen niet gebruikt worden in de textielproductie: Acid Red 26, Direct Black 38, Disperse Blue 1, Basic Red 9, Direct Blue 6, Disperse Orange 11, Basic Violet 14, Direct Red 28, Disperse Yellow 3, Pigment Red 104, Pigment Yellow 34	Bedrijfsaudit waarbij de gebruikte kleurstoffen geïdentificeerd moeten worden.
2.2 Hulpstoffen	De volgende stoffen mogen niet gebruikt worden in de textielproductie: - bis(gehydrogeneerde talkalkyl)dimethylammoniumchloride (DTDMAC) - distearyldimethylammoniumchloride (DSDMAC) - di(geharde talk)dimethylammoniumchloride (DHTDMAC) - ethyleendiaminetetra-acetaat (EDTA) - diethyleentriaminepenta-acetaat (DTPA) - 4-(1,1,3,3-tetramethylbutyl)fenol - 1-methyl-2-pyrrolidon - nitrilotriazijnzuur (NTA)	Bedrijfsaudit waarbij de als hulpstoffen gebruikte chemicaliën geïdentificeerd moeten worden.
2.3 Bleekmiddelen	Chloorbleekmiddelen mogen niet gebruikt worden voor het bleken van garens, stoffen of breiwerk.	Bedrijfsaudit waarbij de gebruikte bleekmiddelen geïdentificeerd moeten worden.
2.4 Water-, olie- en vlekafstotende behandelingen	*Kernvereiste:* Perfluoralkaan-sulfonzuren of -sulfonaten (PFSA) met lange ketens (ÓC5) en perfluoralkyl-carbonzuren of -carboxylaten (PFCA) met lange ketens (ÓC7) zijn stoffen die niet gebruikt mogen worden. *Uitgebreide vereiste*: Gefluoreerde water-, vlek- en olieafstotende behandelingen mogen niet gebruikt worden, tenzij deze functies in combinatie vereist zijn. *Daarenboven moet de kleding zowel voor de kern- als voor de uitgebreide criteria op duurzaamheid getest worden (zie criterium 3.1)*	Bedrijfsaudit waarbij de voor de afwerking gebruikte afstotende producten geïdentificeerd moeten worden.

2.5 Waterdichte membranen	Membranen en laminaten van fluorpolymeer die voor outdoorkleding gebruikt worden, mogen niet vervaardigd worden met perfluoroctaanzuur (PFOA) of andere gefluoreerde oppervlakteactieve stoffen met langere ketens.	Bedrijfsaudit van de leverancier van membranen/laminaten *of* documentatie van een regelgevende overheidsdienst.
2.6 Vlamvertragers	*Kernvereiste*: De volgende vlamvertragers mogen niet gebruikt worden: - HBCDD ï hexabroomcyclododecaan - decaBDE ï decabroomdifenylether - TEPA ï tris(aziridinyl)fosfineoxide - TRIS ï tris(2,3-dibroompropyl)fosfaat - TCEP ï tris(2-chloorethyl)fosfaat - paraffine, C10-C13, gechloreerd (SCCP) *Uitgebreide vereiste:* Waar brandbescherming vereist is, moet de stof getest worden om te verzekeren dat de duurzaamheid ervan groot is *(zie criterium 3.1)*	Bedrijfsaudit waarbij de gebruikte vlamvertragers geïdentificeerd moeten worden.

Bijlage 3: Duurzaamheidstests

3.1 Indicatieve toepasbaarheid van de vereisten inzake duurzaamheid bij textiel

Productsoort	**Wijziging in de afmetingen**	**Kleurvastheid bij wassen**	**Kleurvastheid bij transpiratie**	**Kleurvastheid bij nat wrijven**	**Treksterkte**	**Naadsterkte**	**Water-, vuil- en vlekafstotende**	**Vlamvertragende werking**
Tests voor alle producten	✓	✓						
Handdoeken en bedlinnen	✓	✓			✓			
Uniformen en werkkleding waarin men zich moet vertonen	✓	✓	✓	✓				
Werkkleding voor zwaar werk en PBM voor werk op het terrein	✓	✓			✓	✓		
Functionele buitenkleding, bv. jassen, broeken, PBM	✓	✓					✓	✓

3.2 Prestatiebenchmarks en testmethoden

Kernprestatie		
Duurzaamheidsnorm	**Prestatiebenchmarks**	**Testmethode(n)**
3.1 Wijziging in de afmetingen	Geweven stoffen - Katoen en katoenmix +/- 3,0 % - Wolmix +/- 2,0 % - Synthetische vezels +/- 2,0 % - Bedlinnen en handdoeken +/- 8,0 %	EN ISO 6330 (huishoudelijke wasprocedures) of gelijkwaardig, *of* ISO 15797 (industriële wasserijen) of gelijkwaardig in combinatie met EN ISO 5077 of gelijkwaardig na drie wasbeurten.
3.2 Kleurvastheid bij wassen	3-4 voor kleurverandering en vlekken	ISO 15797 of gelijkwaardig (waar van toepassing) in combinatie met ISO 105 C06 of gelijkwaardig
3.3 Kleurvastheid bij transpiratie	3-4 voor kleurverandering en vlekken, 4 voor donkere kleuren (standaarddiepte > 1/1)	ISO 15797 of gelijkwaardig (waar van toepassing) in combinatie met ISO 105 E04 (zuur en alkalisch, vergelijking met een multivezelweefsel) of gelijkwaardig.
3.4 Kleurvastheid bij nat wrijven	Niveau 2-3	ISO 15797 of gelijkwaardig (waar van toepassing) in

		combinatie met ISO 105 X12 of gelijkwaardig
3.5 Treksterkte	< 50 % katoen N/(g/m^2) 2,0 50 % katoen N/(g/m^2) 1,8 *Minimumprestatie 400 N*	EN ISO 13934 (stripmethode) of gelijkwaardig
3.6 Naadsterkte	100 N bij breuk	EN ISO 13935 (stripmethode) of gelijkwaardig.
Algemene prestatie		
Duurzaamheidsnorm	**Prestatiebenchmarks**	**Testmethode(n)**
3.7 Water-, vuil- en vlekafstotende werking	Het volgende behoud van functionaliteit na ofwel 20 huishoudelijke wasbeurten op 40 °C ofwel 10 industriële wasbeurten op 75 °C: - Waterafstotendheid: 80 op 90 - Olieafstotendheid: 3,5 op 4,0 - Vlekafstotendheid: 3,0 op 5,0 De temperaturen voor industrieel wassen mogen voor kledingstukken met getapete naden naar 60 °C worden verlaagd.	ISO 6330 (huishoudelijk) of gelijkwaardig *of* ISO 15797 (industrieel) of gelijkwaardig in combinatie met: - Waterafstotende middelen: ISO 4920 of gelijkwaardig - Olieafstotende middelen: ISO 14419 of gelijkwaardig - Vlekafstotende middelen: ISO 22958 of gelijkwaardig
3.8 Vlamvertragende werking	Wasbare producten moeten hun functionaliteit na 50 wasbeurten hebben behouden (uitgebreid criterium). Niet-wasbare producten moeten na een weektest hun functionaliteit hebben behouden.	ISO 6330 (huishoudelijk) of gelijkwaardig, of, voor zover relevant volgens de contractvereisten, EN ISO 10528 (industrieel) of gelijkwaardig in combinatie met EN ISO 12138 of gelijkwaardig. Wanneer het textiel niet-wasbaar en/of niet-verwijderbaar is, moet de testmethode beschreven in BS 5651, sectie 4, of gelijkwaardig worden gebruikt[19].

[19] Die testmethode is gebaseerd op wat beschreven is in British Standard 5651*: Method for cleansing and wetting procedures for use in the assessment of the effect of cleansing and wetting on the flammability of textile fabrics and fabric assemblies.*